

Päätös

Nro 18/2014/1

Dnro ESAVI/770/04.08/2010

Annettu julkipanon jälkeen

30.1.2014

ASIA Puolustusvoimat, Hämeen Rykmentin Hälvälän ampumaradan toimintaa koskevan ympäristölupapäätöksen Nro YSO/107/2009, 24.8.2009 lupamääräyksessä 8. edellytetty suunnitelma, Hollola

HAKIJA Puolustusvoimat, Hämeen Rykmentti
PL 5
15701 Lahti

TOIMINTA JA SEN SIJAINTI

Hälvälän ampumarata
Hälvälä, Hollola
Kiinteistötunnus: 98-408-1-143
Kiinteistön omistaja: Suomen valtio
Kiinteistön hallinnoija/vuokraaja: Metsähallitus/Puolustusvoimat, Hämeen Rykmentti
Toimialatunnus: 84220

LUVAN HAKEMISEN PERUSTE

Ulkona sijaitsevan ampumaradan toiminta edellyttää ympäristölupaa ympäristönsuojelulain 28 §:n 1 momentin sekä ympäristönsuojeluasetuksen 1 § 1 momentin 14 a) kohdan mukaan.

LUPAVIRANOMAISEN TOIMIVALTA

Etelä-Suomen aluehallintovirasto on asiassa toimivaltainen viranomaisen ympäristönsuojeluasetuksen 5 §:n 2 momentin mukaan. Aluehallintovirasto ratkaisee toiminnan ympäristöluvan, jos kyse on sotilaskäyttöön tarkoitetusta toiminnasta.

Ympäristönsuojelulain 55 §:n 3 momentin perusteella lupaviranomainen voi täsmentää lupamääräystä tai täydentää lupaa ympäristönsuojelulain 43 §:n 1 momentin 5) kohdan mukaisen selvityksen perusteella.

ASIAN VIREILLETULO

Asia on tullut vireille Etelä-Suomen aluehallintovirastossa 3.12.2010.

TOIMINTAA KOSKEVAT LUVAT, SOPIMUKSET JA ALUEEN KAAVOITUS

Voimassa oleva ympäristölupa

Hämeen ympäristökeskuksen ympäristölupapäätös Nro YSO/107/2009, 24.8.2009 (dnro HAM-2005-Y-519-111). Päätöksen määräyksissä 3. ja 4. asetettuja määräaikoja on muutettu Hämeen ympäristökeskuksen päätöksellä Nro YSO/198/2009, 15.12.2009 (dnro HAM-2005-Y-519-111).

Päätöksen (Nro YSO/107/2009, 24.8.2009) määräys 8. kuuluu seuraavasti:

- ”8. Ampumaratatoiminnan suunnittelussa ja järjestämisessä tavoitteena on, että ampumaradan aiheuttama A-painotettu enimmäismelutaso impulssiaikavakiolla (L_{AImax}) määritettynä on asuinalueilla enintään 65 dB ja lomaa-asumiseen käytettävillä alueilla enintään 60 dB.

Luvan saajan on esitettävä suunnitelma ampumaratojen melusuojausten parantamismahdollisuuksista ampumaratamelun vähentämiseksi. Suunnitelmaan on sisällytettävä kuvaus rakenteista ja toimista toteuttamisaikatauluineen, joilla tavoitteeseen päästään. Meluntorjuntatoimenpiteiden toimivuus on selvitettävä melun laskentamallin avulla. Suunnitelma on toimitettava lupaviranomaiselle ja tiedoksi valvontaviranomaiselle 30.9.2010 mennessä. Suunnitelman perusteella lupaviranomainen voi antaa lisämääräyksiä melun torjumiseksi. (NaapL 17 §, 18 §, YSL 5 §, 42 §, 43 §, YSA 19 §, VNp 53/1997)”

Alueen kaavoitustilanne

Ampuma- ja harjoitusalue on merkitty Päijät-Hämeen maakuntakaavaan (vahvistettu 11.3.2008) puolustusvoimien alueeksi (merkintä EP).

TOIMINNAN SIJAINNAT JA SEN YMPÄRISTÖ

Hälvälän harjoitus- ja ampumakenttäalue sijaitsee Hollolan kunnassa, nk. Hälvälänkankaan ja Pappilanmäen alueella. Alue on luonteeltaan pääosin metsäistä aluetta ja maastonmuodoiltaan vaihtelevaa. Eteläosa on alavaa ja soistunutta. Alueen länsiosa on tasainen Hälvälänkankaan alue ja se rajautuu vaihtelevaan suppamaastoon. Pohjoisessa on harjuselännettä.

Lähin asuinalue on ampumaradan kaakkoispuolella sijaitseva Tiilikankaan asuinalue. Tiilikankaan koulu sijaitsee noin 1,5 km:n päässä. Etelässä lähin asutus on heti harjoitusalueen rajan ulkopuolella Kirkkotien länsipuolel-

la oleva uusi pientaloalue. Kirkkotien varrella on yksittäisiä asuintaloja, ja Työtjärven eteläpuolella ovat Hälvälän ja Soramäen asuinalueet.

Lähin isompi vesistö, Työtjärvi (18.057.1.001), sijaitsee 1,5 km:n päässä ampumaradoista. Työtjärvi kuuluu Vähäjoen valuma-alueeseen (18.057). Vesi virtaa rata-alueelta Tyhnyojan kautta pohjoiseen ja Tyhnysuon kautta etelään Työtjärveen. Pienempiä lampia ovat Kakarlammi 400 metrin päässä ja Kastarlammi 600 metrin päässä ampumaradoista. Tyhnynsuolla on lisäksi Mustajärvi 1 km:n päässä ampumaradoista.

Työtjärven ja Iso-Tiilijärven rannoilla on loma-asumiskäytössä olevia kiinteistöjä. Työtjärven ja Tiilijärven yleiset uimarannat sijaitsevat 1,5 km:n etäisyydellä ampumaradoista.

Ampuma- ja harjoitusalueen ympäristössä on useita eri perustein suojeltuja alueita. Alueen koillisosa rajautuu Tiirismaan Natura 2000 -alueeseen (FI 0306003), jonka pohjoispuolella sijaitsee Kutajärven Natura 2000 -alue (FI 0306006). Lähellä sijaitsee myös Kirkonselän luonnonsuojelualue sekä ampumarata-alueen länsipuolella harjajensuojeluohjelmaan kuuluva Lahden Mutka.

Ampumaradat sijaitsevat kallion ja Salpausselän rajakohdassa, jossa maaperän laatu vaihtelee paljon. Alueella, erityisesti sen etelä- ja länsiosassa, on hyvin lajittuneita hiekka- ja sorakerroksia, mutta myös kallio-moreenikumpareita ja heikosti vettä läpäisevää maa-ainesta. Maanpinta Hälvälän ampumarata-alueella on tasolla +147...+148 m. Ampuma-rata-alue sijaitsee hiekkakankaan ja kallioalueen rajakohdassa, jossa maaperä on osittain soistunut. Ampumarata-alueen maaperän päämaalajit ovat hiekka, sora ja moreeni. Ampumaratojen pohjoispuolella sijaitsee kallio-alue, jonka laella maanpinta on noin tasolla +160 m. Muilta osin aluetta ympäröi suoalue noin tasolla +144 m.

Ampumarata sijaitsee osittain Salpakankaan I luokan pohjavesialueella (0409852). Salpakankaan pohjavesialue on osa I Salpausselkää ja seudullisen vedenhankinnan kannalta merkittävä alue. Pistooliradat sijaitsevat pohjavesialueella, samoin kuin kivääriratojen ampumapaikat, mutta näiden taustavallit sijoittuvat pohjavesialuetta rajaavaa kallioylänteen reunaa vasten. Ampumaratojen länsipuolelle, aivan sinkoradan tuntumaan, 100 metrin päähän rajoittuu myös Kukonkoivu-Hatsinan I luokan pohjavesialue (0409851). Pohjaveden purkautumista tapahtuu pääasiassa pohjavesialueen pohjoispuolelle.

Ampumaradan lähin vedenottamo on Tiilijärven vedenottamo, joka sijaitsee noin 1,5 km:n päässä rata-alueesta itään. Ampumaradalta ei ole pohjaveden virtausyhteyttä Tiilijärven vedenottamolle. Ruopan vedenottamo sijaitsee viereisellä Kukonkoivu-Hatsinan pohjavesialueella lähes 3 km:n päässä ampumarata-alueen lounaispuolella. Lähimmät ulkopuoliset talousvesikaivot sijaitsevat Työtjärven ja Iso-Tiilijärven rannalla.

TOIMINTA JA SUUNNITELMA

Yleiskuvaus toiminnasta

Hälvälän ampumarata sijaitsee Hälvälän harjoitus- ja ampumakenttäalueella. Alue on sotilas- ja siviilikäytössä ympärivuotisesti, ja sen pääkäyttäjät ovat Hämeen Rykmentti ja muut Puolustusvoimien joukot. Alue soveltuu kouluammuntojen järjestämisen lisäksi taistelukoulutuksen harjoitteluun sekä taisteluampumaradalla suoritettaviin pienimuotoisiin taisteluammuntoihin. Ampumarata on ollut käytössä vuodesta 1960. Puolustusvoimien lisäksi ratoja käyttävät mm. Poliisi, Maanpuolustuskoulutusyhdistys, Suomen Ampumaurheiluliitto ry, Lahden Ampumaseura ry, Lahden seudun riistanhoitoyhdistys, Lahden Hiihtoseura ry ja reserviläisjärjestöt sekä eräät muut ampumaseurat.

Hälvälän ampumarata-alueella on yhteensä kymmenen Puolustusvoimien ylläpitämää ampumarataa, sinkorata, 200 metrin rynnäkkökiväärirata, 100 metrin hirvirata (2 kpl), 150 metrin rynnäkkökiväärirata, 300 metrin kiväärirata, 25 metrin pistoolirata, 25 metrin tilannerata, 50 metrin pienoiskiväärirata, 50 metrin olympiakiväärirata ja 50 metrin ampumahiihtorata. Ampumaradoilla ammutaan yhteensä noin 460 000 laukausta vuodessa.

Suunnitelma ampumaratojen melusuojausten parantamismahdollisuuksista ampumaratamelun vähentämiseksi

Puolustusvoimat/Hämeen Rykmentti on teettänyt ympäristölupamääräyksen 8. mukaisen suunnitelman ampumaratojen melusuojausten parantamismahdollisuuksista Hälvälän ampumaratamelun vähentämiseksi.

Selvityksen (Hälvälän, Hätilän ja Padasjoen ampumaradat. Meluntorjuntamahdollisuudet. Insinööritoimisto Akukon Oy, 103027-2, 10/2010) mukaan Hälvälän ampumaratojen aiheuttama melun A_{lmax} ylittää ohjearvon 65 dB noin kymmenen asuintalon luona.

Hälvälän kivääriradat aiheuttavat ohjearvon ylittävää melua ampumasuuntaan nähden etuviistoon luoteeseen Kuresuon alueelle. Lähimmän melulle altistuvan kohteen A_{lmax} on 75 dB. Torjuntaan tarvitaan korotettujen sivuvallien ja ampumakatosten lisäseinäkkeiden yhteisvaikutus.

Hälvälän tilannerata aiheuttaa melua lounaaseen ja kaakkoon, Kastarlammin, Työtjärven ja Tiilikankaan alueille. A_{lmax} on lähimmässä kohteessa 78 dB. Torjuntaan tarvitaan tilanneradan meluidan korotus 4,5–6,5 metrin korkuiseksi.

Suunnitelluilla toimenpiteillä vähennetään melua kaikissa kohteissa, eniten Kuresuon asuintalolla. Laskentamalliin perustuvaa selvitystä meluntorjuntatoimenpiteiden vaikutuksesta ei ole esitetty.

Toimenpiteet melusuojausten parantamiseksi

Vallien korottaminen ja rakentaminen:

- 100/200 metrin kivääriradan vasemman viisi metriä korkean sivuvallin rakentaminen
- tilanneradan kaikkien vallien ja etuseinän korottaminen kahdella metrillä
- 150 metrin kivääriradan vasemman kolme metriä korkean sivuvallin rakentaminen
- 300 metrin kivääriradan ja hirviradan vasemman sivuvallin korottaminen kahdella metrillä.

Ampumakatosten parantamien kevyillä meluntorjuntarakenteilla:

- 100/200 metrin kivääriradan katoksen rakentaminen ja väliseinäkkeiden rakentaminen
- 150 metrin kivääriradan katosten vuoraaminen äänieristävällä materiaalilla ja väliseinäkkeiden rakentaminen.

Aikataulu melusuojausten parantamiseksi

Puolustusvoimien mukaan toimenpiteet toteutetaan vaiheittain. Rakentamista edellyttävät toimenpiteet (hankkeet) esitetään vuosittain puolustusvoimien investointiohjelmassa, jonka Pääesikunta hyväksyy. Aikataulu määräytyy puolustushallinnon käytettävissä olevien resurssien mukaan. Prosessi vie useita vuosia (2–5 vuotta). Tarkempaa toteutusaikataulua parantamistoimenpiteille Puolustusvoimat ei esitä.

ASIAN KÄSITTELY

Täydennykset

Puolustusvoimat on täydentänyt hakemustaan 5.12.2013 ja 9.1.2014.

Tarkastukset ja neuvottelut

Hakemusasiasta on neuvoteltu 30.10.2013. Neuvottelumuistio on liitetty hakemusasiakirjoihin.

Lausunnot

Suunnitelmasta on pyydetty lausunnot Hämeen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen ympäristö ja luonnonvarat -vastuualueelta ja Hollolan kunnan ympäristönsuojeluviranomaiselta 21.3.2011 päivätyillä kirjeillä.

Hämeen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus, ympäristö ja luonnonvarat -vastuualue on lausunut 6.4.2011 saapuneessa lausunnossaan asiasta seuraavaa:

Tilanneradan ja erikoistoimintojen 100 metrin radan osalta Hämeen ELY-keskus toteaa, että meluntorjuntatoimenpiteet ovat oikean suuntaisia mutta riittämättömiä. Sanallisen kuvauksen perusteella voidaan arvioida, että ympäristöluvassa tavoitteeksi asetetut melun enimmäistasot eivät alitu kaikissa Akukon Oy:n selvityksessä mukana olleissa kohteissa. Tilanneradan ja erikoistoimintojen 100 metrin radan meluntorjuntatoimien selvittämistä tulee jatkaa.

Kivääriratojen ja hirviradan meluntorjuntatoimenpiteiden vaikutuksesta ei ole esitetty laskentamalliin perustuvaa tai muuta selvitystä. Näin ollen Hämeen ELY-keskus ei pysty antamaan arviota siitä, ovatko selvityksessä esitetyt meluntorjuntatoimet riittäviä, jotta ympäristöluvassa tavoitteeksi asetetut melutasot saavutettaisiin.

Hämeen ELY-keskus esittää, että ennen päätöksen tekoa aluehallintovirasto pyytää toiminnanharjoittajaa täydentämään selvitystä meluntorjuntatoimenpiteiden vaikutuksista laskentamallin mukaisilla melualuekartoilla. Hämeen ELY-keskus varaa mahdollisuuden uuden lausunnon antamiseen sitten, kun selvitystä on täydennetty edellä esitetyn mukaisesti.

Vaikka ei ole varmaa, aleneeko melutaso riittävästi, suunnitellut toimenpiteet vähentävät melua lähimmissä häiriintyvissä kohteissa. Hämeen ELY-keskus katsoo, että selvityksessä esitetty aikataulu meluntorjuntatoimien toteuttamiseksi (3–5 vuotta) on kohtuuttoman pitkä, kun otetaan huomioon melulle altistuvat kohteet ja toisaalta torjuntatoimien kustannukset. Esitetyt toimet tulee toteuttaa 13.12.2011 mennessä. Raportti toteutetuista meluntorjuntatoimista tulee toimittaa valvontaviranomaiselle 28.2.2012 mennessä.

Hollolan kunnan ympäristönsuojeluviranomainen/Lahden seudun ympäristöpalvelut on todennut 12.4.2011 saapuneessa virkamieslausunnossaan asiasta seuraavaa:

Lahden seudun ympäristöpalveluiden mielestä esitetyt melunsuojausten parantamismahdollisuudet ovat hyviä ja toteuttamiskelpoisia. Puolustusvoimien esittämää toimenpiteiden toteutusaikataulua ympäristöpalvelut pitää epämääräisenä. Poistettaessa selkeää meluhaittaa 5 vuoden toimenpideaikataulu on ehdottomasti liian pitkä. Melusteiden rakentamiselle tulee ympäristöpalveluiden mielestä asettaa tiukempi aikataulu tai sitten joidenkin ratojen käyttö kiellettävä tai rajoitettava. Nykyisessä ympäristöluvassa ampumaratojen käyttöajat ovat väljät. Uusimmissa ympäristöluvuissa yksityisten/seurojen ampumaratojen käyttöä on rajoitettu ajallisesti huomattavasti enemmän.

Hälvälän ampumaratojen melun torjuntamahdollisuuksia tarkastelevassa mallilaskelmassa on käytetty yksinkertaistettua maastomallia, joka koostuu ampumakatoksista ja valleista sekä tasaisesta maastosta. Koska suunnitellut torjuntatoimet ovat kalliita toteuttaa, meluntorjuntaratkaisujen tehokkuus tulee mallintaa käyttäen todelliset maaston muodot huomioivaa mallilaskelmaa. Tällöin voidaan välttyä virheinvestoinneilta. Laskentatulosten

perusteella tilanneradan on arvioitu olevan tärkein meluhaittojen aiheuttaja. Tilanneradan kaikkien vallien ja etuseinän korottaminen kahdella metrillä tuleekin toteuttaa mahdollisimman pian.

Melusojoausten parantamismahdollisuuksissa ei ole arvioitu torjuntatoimen kustannuksia. Mietittäessä torjuntatoimien toteutusaikatauluja kustannusten esittäminen on välttämätöntä. Lahden seudun ympäristöpalvelut toteaa, että ampumaratojen toiminnan lisäksi meluhaittaa asumiseen ja alueiden virkistyskäyttöön aiheuttavat myös puolustusvoimien muut harjoitusammunnat, joiden aiheuttamaa meluhaittaa tulisi rajoittaa.

Hakijan kuuleminen ja vastine

Hakijalle on varattu tilaisuus vastineen antamiseen lausunnoista 30.4.2011 päivätyllä kirjeellä

Puolustusvoimat, Länsi-Suomen Sotilaslääni Esikunta on todennut 9.5.2011 päivätyssä vastineessaan seuraavaa:

Puolustusvoimat on hakenut jatkoaikaa Hämeen alueella sijaitsevien ampumaratojen ympäristölupapäätösten määräysten määräajoille. Perusteena Puolustusvoimat on esittänyt, että meneillään on ampumaratojen kansallinen BAT-selvitys, jossa määritetään periaatteet hyväksyttävillä teknisillä ratkaisuille ampumaratojen ympäristövaikutusten hallitsemiseksi. Lisäksi meneillään on ympäristöministeriön johtama AMPY-hanke, jossa tavoitteena on luoda ampumaratoja koskeva ympäristöopas lupamenettelyn tueksi. Puolustusvoimat katsoo vastineessaan, että on tarkoituksenmukaista odottaa näiden valmistumista ennen kohdekohtaisten toimenpiteiden suunnittelamista Hämeen ampumaradoille.

Puolustusvoimat on kyseessä olevien ampumaratojen ympäristölupapäätösten mukaisesti laatinut radoille ympäristöriskinarviot ja meluntorjuntasuunnitelmat. Riskinarvioiden perusteella Hämeen alueella sijaitsevilla ampumaradoilla ei esiinny sellaista maaperän, pohja- tai pintaveden pilaantumiseriskää, joka edellyttäisi välittömiä toimenpiteitä. Melun osalta todetaan, että suunnitellut toimenpiteet vähentävät melua ampumaradan ympäristössä. On myös huomioitava, että ympäristölupapäätöksessä melutasot on esitetty tavoitteellisina.

Puolustusvoimilla on 48 ampumarataa, joilla on yhteensä noin 200 lajirataa. Ratojen koko, tyyppi, käyttö ja ympäristöolosuhteet ovat hyvin vaihtelevat. Osalle radoista on jo haettu ympäristölupa, osalla prosessi on kesken tai vielä aloittamatta. Lupatilanteesta riippumatta Puolustusvoimat katsoo, että kaikkien ampumaratojen ympäristönsuojelun parantaminen tulisi toteuttaa kokonaisuutena hallitusti, ympäristöriskit ja koulutukselliset tarpeet huomioon ottaen. Tämä mahdollistaa toimenpiteiden kohdentamisen ensisijaisesti niille radoille, joilla tarpeet ovat suurimmat, sekä niiden aika-tauluttamisen siten, että puolustusvoimien koulutustoiminta voidaan uudelleen organisoida toimenpiteiden ajaksi.

Edellä esitettyä taustaa vasten puolustusvoimat on laatinut suunnitelman ampumaratojen ympäristönsuojelun kokonaiskehittämisestä. Suunnitelmassa on esitetty kehittämistoimenpiteiden aloittamisvuosi jokaiselle rata-alueelle (43 rata-alueita, osa samalla paikkakunnalla sijaitsevista erillisistä rata-alueista on käsitelty yhtenä kokonaisuutena). Suunnitelmassa ampumaratojen merkittävyyttä on arvioitu erityisesti käytön laajuuden ja ympäristövaikutusten näkökulmasta. Lisäksi suunnitelman aikataulutuksessa on pyritty huomioimaan puolustusvoimien koulutuksen tarpeet nyt ja tulevaisuudessa. Suunnitelmassa ampumaradat on jaettu kolmeen kategoriaan niiden ympäristöllisen ja koulutuksellisen merkittävyyden perusteella. Ympäristökäytöistä on huomioitu erityisesti meluhaitta ja pohja- tai pintaveden pilaantumisvaara.

Kategoriaan 1 on sijoitettu kaikki laukausmäärältään suurimmat ja koulutuksen kannalta kaikkein merkittävimmät ampumaradat (yli 600 000 laukausta/vuosi) sekä keskisuuret ampumaradat, joiden ympäristöolosuhteet ovat vaativat. Näin ollen kategoria 1 sisältää sellaiset rata-alueet, joilla melulle altistuvia on merkittävin määrä, meluhaitta on useimmiten toistuvaa ja/tai rata-alueet, joilla on maaperän ja vesiolosuhteiden puolesta erityisen vaativa ympäristö. Kategorian 1 parannukset on suunniteltu toteutettavaksi vuosina 2012–2015. Kategorian 1 ratoihin suunnitellaan merkittäviä investointeja ympäristönsuojelun tason parantamiseksi. Kategoria 2 sisältää ampumarata-alueet, jotka ovat kooltaan keskisuuria tai vähäistä merkittävämpiä ja joilla ympäristöolosuhteet eivät tyypillisesti muutamaa poikkeusta lukuun ottamatta ole kaikkein vaativimpia. Radat ovat koulutusmerkitykseltään tärkeitä. Kategorian 2 radoilla ammutaan vuosittain 100 000–500 000 laukausta. Melulle altistuvia on tyypillisesti korkeintaan muutamia kymmeniä, useimmiten vähemmän. Radoille suunnitellaan kohtalaisia investointeja ympäristönsuojelun parantamiseksi. Kategorian 2 ratojen ympäristönsuojelua on suunniteltu parannettavan vuosina 2014–2016. Kategoria 3 sisältää koulutuksen kannalta vähemmän merkittäviä, puolustusvoimien käytöltä vähäisiä ratoja. Puolustusvoimat ei tule esittämään olennaisia investointeja ratojen ympäristönsuojelun parantamiseen. Tarvittaessa kohteiden ympäristönsuojelurakenteita kehitetään vuosina 2017–2018.

Puolustusvoimien valtakunnallisen ampumaratojen kokonaiskehittämisen suunnitelman mukaan Hälvälän ampumarata kuuluu kategoriaan 1. Suunnitelmaan viitaten Länsi-Suomen Sotilasläänin Esikunta esittää, että ympäristölupapäätöksessä vaadittuihin toimenpiteisiin Hälvälän ampumaradan ympäristönsuojelun parantamiseksi ryhdytään vuonna 2012. Suunnitelma ampumaradan ympäristönsuojelun parantamiseksi tullaan esittämään 31.3.2012 mennessä lupaviranomaiselle sekä tiedoksi valvovalle viranomaiselle. Toimenpiteet saatetaan loppuun 31.12.2013 mennessä. Jotta Hämeen Rykmentti pystyy toteuttamaan sille määrättyt koulutustarpeet, Hälvälän ampumaradan ympäristönsuojelun parantamistoimenpiteiden toteuttaminen jaetaan tarvittaessa kahdelle vuodelle.

Puolustusvoimat/Hämeen Rykmentti on täydentänyt vastinettaan 5.12.2013 päivätyllä kirjeellä seuraavasti:

Puolustusministeriön päätöksellä 15.6.2012 Hämeen Rykmentti lakkautetaan ja Hennalan varuskunnasta luovutaan 31.12.2014. Päätöksessä ei otettu kantaa HÄMR:n vastuulla olevien Hälvälän ja Padasjoen ampumaja harjoitusalueiden jatkokäyttöön. Pääesikunta on päättänyt 20.5.2013, että Hälvälän ampuma- ja harjoitusalueesta ml. ampumaradan käytöstä luovutaan asteittain pitkällä aikavälillä. Suunniteltuihin toimenpiteisiin ampumaradan ympäristönsuojelun tason parantamiseksi ei näin ollen ole ryhdytty.

Päätöstä Hälvälän ampuma- ja harjoitusalueen (ml. ampumaradan) käytön tarkemmasta lopettamisaikataulusta ei ole tehty. Päijät-Hämeessä on syksyllä 2013 käynnistetty maakuntaliiton johdolla suunnittelu Hälvälän alueen jatkokäytöstä ja alueen käytön kehittämistoimenpiteiden toteutusaikatauluista. Hälvälän ampuma- ja harjoitusalueen suunnitelmat tarkentuvat vuosien 2014–2015 aikana, kun maakunnallinen alueenkäytön jatkosuunnittelu etenee.

Hakemus Hälvälän ampumaradan ympäristöluvan lupamääräysten tarkistamiseksi on tehtävä viimeistään 31.12.2015. Päätös radan lopettamisaikataulusta tehdään viimeistään ennen hakemuksen jättämistä. Puolustusvoimat esittää aluehallintovirastolle, että suunnitelmaa tai toimenpiteitä ampumaradan ympäristönsuojelun tason parantamiseksi ei tässä vaiheessa vaadittaisi tekemään.

ETELÄ-SUOMEN ALUEHALLINTOVIRASTON RATKAISU

Ratkaisu

Etelä-Suomen aluehallintovirasto on tarkastanut Puolustusvoimat, Hämeen Rykmentin Hollolan kunnassa sijaitsevan Hälvälän ampumaradan toimintaa koskevan ympäristölupapäätöksen Nro YSO/107/2009, 24.8.2009 (muutettu päätöksellä Nro YSO/198/2009, 15.12.2009) lupamääräyksessä 8. edellytetyn suunnitelman (ampumaratojen melusuojausten parantamismahdollisuuksista ampumarataratamelun vähentämiseksi) ja hyväksyy sen ympäristölupapäätöksen lupamääräyksessä 8. tarkoitetuksi suunnitelmaksi. Aluehallintovirasto muuttaa esitetyn suunnitelman perusteella ympäristölupapäätöksen Nro YSO/107/2009, 24.8.2009 lupamääräyksen 8. kuulumaan jäljempänä esitetyn mukaisesti (muutokset alleviivattu). Muutoin ampumaradan toiminnassa on noudatettava ympäristölupapäätöksen Nro YSO/107/2009, 24.8.2009 (muutettu päätöksellä Nro YSO/198/2009, 15.12.2009) lupamääräyksiä. Muutettu lupamääräys 8. kuuluu seuraavasti:

8. Ampumaratatoiminnan suunnittelussa ja järjestämisessä tavoitteena on, että ampumaradan aiheuttama A-painotettu enimmäismelutaso impulssiaikavakiolla (L_{AImax}) määritettynä on asuinalueilla enintään 65 dB ja lomaa-asumiseen käytettävillä alueilla enintään 60 dB.

Luvan saajan on esitettävä yksityiskohtainen suunnitelma ampumaratojen melusuojausten parantamismahdollisuuksista ampumarataramelun vähen-

tämiseksi, mikäli ampumaradan toimintaa jatketaan 31.12.2017 jälkeen. Suunnitelmaan on sisällytettävä kuvaus rakenteista piirustuksineen ja toimista toteuttamisaikatauluineen, joilla edellä asetettuihin tavoitteisiin päästään. Meluntorjuntatoimenpiteiden riittävyys on varmistettava melun las kentamallin avulla. Suunnitelma on liitettävä ympäristölupapäätöksessä Nro YSO/107/2009, 24.8.2009 veloitettuun viimeistään 31.12.2015 jätettävään lupamääräysten tarkistamista koskevaan hakemukseen. (Naapl 17 §, YSL 5 §, 42 §, 43 §, 55 §, 58 §, YSA 19 §, VNp 53/1997)

RATKAISUN PERUSTELUT

Asiassa on kyse Hämeen ympäristökeskuksen 24.8.2009 myöntämän ympäristölupapäätöksen Nro YSO/107/2009 lupamääräyksen 8. mukaisen selvityksen käsittelystä. Selvitysvelvollisuus on asetettu ympäristönsuojelulain 55 §:n 3 momentin perusteella.

Ympäristönsuojelulain 55 §:n 3 momentin perusteella lupaviranomainen voi erityisestä syystä täsmentää lupamääräystä tai täydentää lupaa ympäristönsuojelulain 43 §:n 1 momentin 5) kohdan mukaisen selvityksen perusteella. Selvityksen käsittelyssä noudatetaan soveltuvin osin lupamenettelyä koskevia säännöksiä.

Etelä-Suomen aluehallintovirasto toteaa, että ympäristöluvan Nro YSO/107/2009, 24.8.2009 lupamääräyksessä 8. melun enimmäistasot on asetettu tavoitteellisina. Selvitysten mukaan ampumaradat aiheuttavat AI-enimmäismelutason ($L_{A_{max}}$) ohjearvon 65 dB ylityksen noin kymmenen asuintalon luona. Enimmillään AI-enimmäistaso on tilannerataa lähimmässä, eniten altistuvassa, kohteessa 78 dB. Melutilanne ei muutu alueella nykyisestä. Toiminnan vaikutukset eivät ennalta arvioiden aiheuta terveyshaittaa tai kohtuutonta viihtyisyyshaittaa alueen asukkaille.

Etelä-Suomen aluehallintovirasto on muuttanut ympäristönsuojelulain 55 §:n ja 58 §:n perusteella Hämeen ympäristökeskuksen 24.8.2009 myöntämän ympäristölupapäätöksen Nro YSO/107/2009 lupamääräystä 8. saatujen selvitysten ja erityisesti Puolustusvoimat, Hämeen Rykmentin vastineissa, päivätty 5.12.2013, esittämän perusteella.

Muutetun lupamääräyksen 8. perustelut

Määräys 8. Hälvälän ampuma- ja harjoitusalueen käytön lopettamisesta on Puolustusvoimissa tehty päätös. Päätöstä lopettamisen tarkasta aikataulusta ei ole kuitenkaan vielä tehty. Muutettu lupamääräys antaa Puolustusvoimille kohtuullisen ajan suunnitella ja toteuttaa Hälvälän harjoitus- ja ampumakenttäalueen toimintojen uudelleen järjestelyt. Samoin Puolustusvoimille jää riittävästi aikaa täydentää meluntorjuntaa koskeva suunnitelma vastaamaan lupamääräyksessä 8. määrätyn mukaiseksi muun muassa lausunnoissa todettujen puutteiden osalta. Asetettu aikataulu on yhtenevä päätöksessä YSO/107/2009, 24.8.2009 lupamääräysten tarkistamiselle asetetun aikataulun kanssa. Etelä-Suomen aluehallintovirasto katsoo, ettei

esitetyn meluntorjuntaselvityksen perusteella ole tarpeen tässä vaiheessa antaa meluntorjunnasta muita lisämääräyksiä. Meluntorjunnan riittävyttä arvioidaan saadun tarkennetun suunnitelman pohjalta uudelleen lupamääräysten tarkistamisen yhteydessä.

VASTAUS LAUSUNTOIHIN

Hämeen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen ja Hollolan kunnan ympäristönsuojeluviranomaisen lausunnot on otettu huomioon luparatkaisusta ja perusteluista ilmenevällä tavalla.

LUVAN VOIMASSAOLO JA LUPAMÄÄRÄYSTEN TARKISTAMINEN

Päätöksen voimassaolo

Päätös on voimassa toistaiseksi. Toiminnan olennaiseen laajentamiseen tai muuttamiseen on oltava lupa. (YSL 28 §)

Lupamääräysten tarkistaminen

Lupamääräysten tarkistamisessa noudatetaan ympäristölupapäätöksessä Nro YSO/107/2009, 24.8.2009 määrättyä. (YSL 55 §)

Lupaa ankaramman asetuksen noudattaminen

Jos asetuksella annetaan ympäristönsuojelulain tai jätelain nojalla jo myönnetyn luvan määräystä ankarampia säännöksiä tai luvasta poikkeavia säännöksiä luvan voimassaolosta tai tarkistamisesta, on asetusta luvan esittämättä noudatettava. (YSL 56 §, YSA 19 §)

PÄÄTÖKSEN TÄYTÄNTÖÖNPANO

Päätöksen täytäntöönpanokelpoisuus

Tämä päätös on lainvoimainen valitusajan päätyttyä, mikäli päätökseen ei haeta muutosta. (YSL 100 §)

Korvattavat päätökset

Tämä päätös korvaa Hämeen ympäristökeskuksen 24.8.2009 antaman ympäristölupapäätöksen Nro YSO/107/2009 lupamääräyksen 8.

SOVELLETUT SÄÄNNÖKSET

Ympäristönsuojelulaki (86/2000) 4, 5, 28, 31, 36, 43, 52, 53, 55, 58, 96, 97, 100 §

Ympäristönsuojeluasetus (169/2000) 1, 5, 18, 19, 37 §

KÄSITTELYMAKSU JA SEN MÄÄRÄYTYMINEN

Tästä päätöksestä perittävä maksu on 1 104 euroa.

Lasku lähetetään erikseen myöhemmin Valtion talous- ja henkilöstöhallinnon palvelukeskuksesta Joensuusta.

Ympäristönsuojelulain 105 §:n mukaan luvan, ilmoituksen tai muun lupa-asian käsittelystä voidaan periä maksu, jonka suuruutta määrättäessä noudatetaan, mitä valtion maksuperustelaisissa (150/1992) ja sen nojalla annettavassa valtioneuvoston asetuksessa säädetään. Aluehallintovirastojen maksuista vuosina 2014 ja 2015 annetun valtioneuvoston asetuksen (1092/2013) 8 §:n 2 momentin mukaan suoritteesta, jota koskeva asia on tullut vireille ennen 1.1.2014, peritään maksu asetuksen voimaan tullessa voimassa olleiden säännösten mukaan.

Tämän hakemuksen vireille tullessa voimassa olleen aluehallintoviraston maksuista annetun valtioneuvoston asetuksen (1145/2009) 2 §:n ja asetuksen liitteen kohdan 2.1 alakohdan 5. mukaan, jos kysymyksessä on muu ympäristölupa-asia tai jos taulukon mukainen maksu olisi luvan käsittelyn vaatiman työmäärän perusteella kohtuuttoman korkea, peritään asian käsittelystä maksu, jonka suuruus on 48 euroa/h. Tämän päätöksen valmisteluun on käytetty 23 tuntia.

LUPAPÄÄTÖKSESTÄ TIEDOTTAMINEN

Päätös Puolustusvoimat, Hämeen Rykmentti
Esikunta
PL 5
15701 Lahti

Jäljennös päätöksestä

Hollolan kunta
Hollolan kunnan ympäristönsuojeluviranomainen
Hollolan kunnan terveydensuojeluviranomainen
Hämeen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus (sähköisesti)
Suomen ympäristökeskus (sähköisesti)

Ilmoittaminen ilmoitustauluilla

Tieto päätöksen antamisesta julkaistaan Etelä-Suomen aluehallintoviraston ympäristölupavastuualueen ilmoitustaululla. Aluehallintovirasto tiedottaa päätöksestä kuuluttamalla Hollolan kunnan virallisella ilmoitustaululla. (YSL 54 §)

MUUTOKSENHAKU

Tähän päätökseen haetaan muutosta Vaasan hallinto-oikeuteen valittamalla. Asian käsittelystä perittävästä maksusta valitetaan samassa järjestyksessä kuin pääasiasta. (YSL 96 §)

Valitusoikeus lupapäätöksestä on luvan hakijalla ja niillä, joiden oikeutta tai etua asia saattaa koskea, sekä niillä viranomaisilla, joiden tehtävänä on valvoa asiassa yleistä etua. (YSL 97 §)

Valitusosoitus on liitteenä.

Liite

Valitusosoitus

Pekka Häkkinen

Sanna Seppälä

Asian on ratkaissut ympäristöneuvos Pekka Häkkinen ja esitellyt ympäristöylitarkastaja Sanna Seppälä.

Valitusviranomainen Etelä-Suomen aluehallintoviraston päätökseen saa hakea valittamalla muutosta **Vaasan hallinto-oikeudelta**. Asian käsittelystä perittävistä maksuista valitaan samassa järjestyksessä kuin pääasiasta.

Valitusaika Määräaika valituksen tekemiseen on kolmekymmentä (30) päivää tämän päätöksen antopäivästä sitä määräaikaan lukematta. Valitusaika päättyy **3.3.2014**.

Valitusoikeus Päätöksestä voivat valittaa ne, joiden oikeutta tai etua asia saattaa koskea, sekä vaikutusalueella ympäristön-, terveyden- tai luonnonsuojelun tai asuin ympäristön viihtyisyyden edistämiseksi toimivat rekisteröidyt yhdistykset tai säätiöt, asianomaiset kunnat, elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukset, kuntien ympäristönsuojeluviranomaiset ja muut asiassa yleistä etua valvovat viranomaiset.

Valituksen sisältö Valituskirjelmässä, joka osoitetaan Vaasan hallinto-oikeudelle, on ilmoitettava

- päätös, johon haetaan muutosta
- valittajan nimi ja kotikunta
- postiosoite ja puhelinnumero ja mahdollinen sähköpostiosoite, joihin asiaa koskevat ilmoitukset valittajalle voidaan toimittaa (mikäli yhteystiedot muuttuvat, on niistä ilmoitettava Vaasan hallinto-oikeudelle, PL 204, 65101 Vaasa, sähköposti vaasa.hao@oikeus.fi)
- miltä kohdin päätökseen haetaan muutosta
- mitä muutoksia päätökseen vaaditaan tehtäväksi
- perusteet, joilla muutosta vaaditaan
- valittajan, laillisen edustajan tai asiamiehen allekirjoitus, ellei valituskirjelmää toimiteta sähköisesti (faxilla tai sähköpostilla)

Valituksen liitteet Valituskirjelmään on liitettävä

- asiakirjat, joihin valittaja vetoaa vaatimuksensa tueksi, jollei niitä ole jo aikaisemmin toimitettu viranomaiselle
- mahdollisen asiamiehen valtakirja tai toimitettaessa valitus sähköisesti selvitys asiamiehen toimivallasta

Valituksen toimittaminen Etelä-Suomen aluehallintovirastolle

Valituskirjelmä liitteineen on toimitettava Etelä-Suomen aluehallintovirastolle. Valituskirjelmän on oltava perillä määräajan viimeisenä päivänä ennen virka-ajan päättymistä. Valituskirjelmä liitteineen voidaan myös lähettää postitse, faxina tai sähköpostilla. Sähköisesti (faxina tai sähköpostilla) toimitetun valituskirjelmän on oltava toimitettu niin, että se on käytettävissä vastaanotollaitteessa tai tietojärjestelmässä määräajan viimeisenä päivänä ennen virka-ajan päättymistä.

Etelä-Suomen aluehallintoviraston yhteystiedot

käyntiosoite:	Ratapihantie 9, 00520 Helsinki
postiosoite:	PL 110, 00521 Helsinki
puhelin:	(vaihde) 029 016 6000
fax:	09 6150 0533
sähköposti:	ymparistoluvat.etela@avi.fi
aukioloaika:	klo 8 - 16.15

Oikeudenkäyntimaksu Valittajalta peritään asian käsittelystä Vaasan hallinto-oikeudessa oikeudenkäyntimaksu 97 euroa. Tuomioistuinten ja eräiden oikeushallintoviranomaisten suoritteista perittävistä maksuista annetussa laissa on erikseen säädetty eräisiä tapauksista, joissa maksua ei peritä.